

Nino Fijačko

Štiridnevno potovanje

Prečenje Kamniško-Savinjskih Alp

Slovenija ima tri glavna gorovja: Karavanke, ki kot najdaljše slovensko gorovje preči Slovenijo od zahoda proti vzhodu; najvišje slovensko gorovje Julijske Alpe, ki so del obsežnih Južnih Apneniških Alp in Kamniško-Savinjske Alpe, ki so prav tako del omenjenih Alp in edino gorovje v Sloveniji, ki v celoti leži na slovenskem ozemlju.

V primerjavi s planinskimi vodniki za Kamniško-Savinjske Alpe,¹⁻⁷ ki delijo Kamniško-Savinjske Alpe v skupine, sem jih sam zaradi lažjega opisovanja razdelil na osrednji, štajerski in gorenjski del.

Štajerski del

Osrednji del Kamniško-Savinjskih Alp zajema kontrolne točke, ki so del številnih planinskih obhodnic in nosijo ime po krajih, iz katerih izvirajo (Kamniška planinska pot, Solčavska planinska pot, Jezerska planinska pot idr.). Zaradi dobrega poznavanja tega dela mu nisem posvečal posebne pozornosti. Štajercem namreč na savinjskem delu Kamniško-Savinjskih Alp doline, kot so Robanov kot, Logarska dolina in Matkov kot, omogočajo številna izhodišča za obisk visokogorja. Podobno je na drugi strani, kjer Gorenjem kamniški del Kamniško-Savinjskih Alp to

omogoča dolina Kamniške Bistrice in doline Kokre (npr. Makekova in Ravenska Kočna).

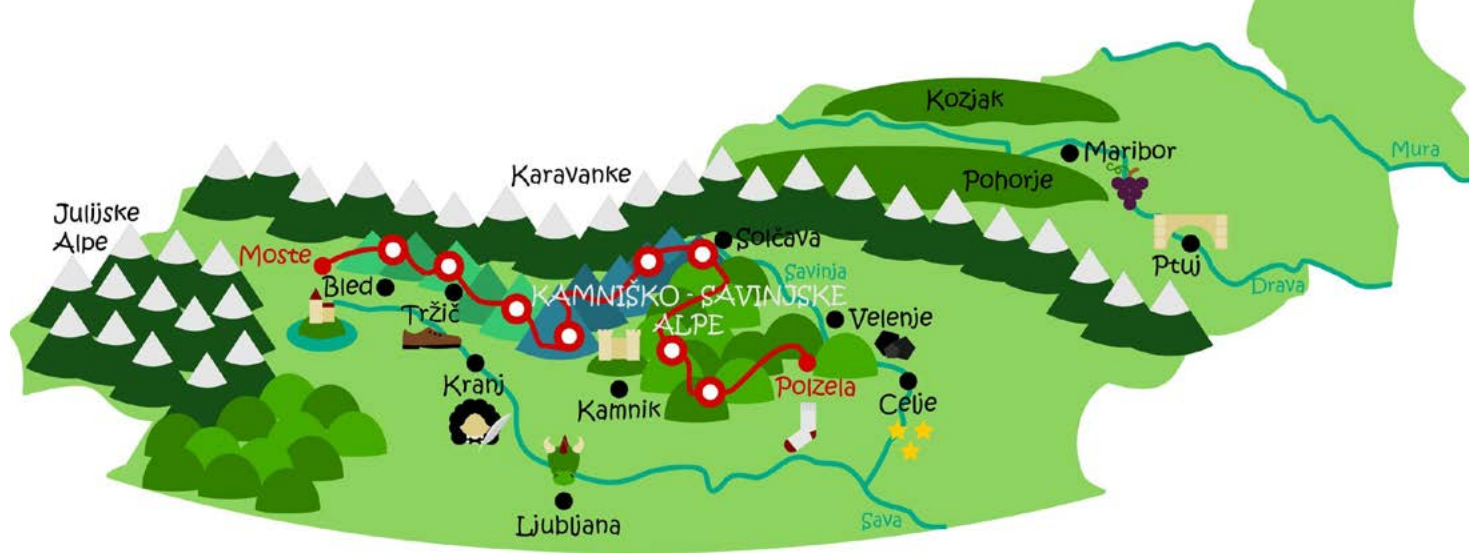
Več časa pa sem moral posvetiti raziskovanju štajerskega in gorenjskega dela Kamniško-Savinjskih Alp. Tukaj sem se lotil strategije predhodnega trasiranja krožnih tur in na ta način začrtal traso, ki sem jo na koncu uporabil za prečenje. Na štajerskem delu mi je bila v veliko pomoč Savinjska planinska pot (v nadaljevanju SaPP).

Tako se je moje prečenje Kamniško-Savinjskih Alp začelo v kraju, znanem po nogavicah, Polzeli. Od gradu Komenda sem sledil SaPP vse do razpotja, kjer SaPP zavije levo proti Motniku v Tuhinjski dolini, moja trasa pa se je nadaljevala desno proti Menini planini. Pri planinski koči na Menini planini sem se priključil na krog, ki sem ga določil v času raziskovanja Kamniško-Savinjskih Alp in poteka nad Gornjim

*Veliki Rogatec in
Lepenatka
Foto Franci Horvat*

Gradom ter zajema vrhove Vivodnik, Kranjsko reber, Lepenatko in Veliki Rogatec oziroma Mrtvega meniha.

Le redkim je znano, da lahko z malo domišljije iz zadnjih treh vrhov, vendar v obratnem vrstnem redu, prepoznamo spečega meniha, kjer Veliki Rogatec predstavlja njegov obraz, Lepenatka prsni koš in Kranjska reber noge. Če pa vključim še poklicno deformacijo, lahko ležečemu človeku (berite: pacientu) pripišemo medicinsko diagnozo *Pectus carinatum* oziroma "kurja prsa", saj tako izbočen prsni koš odstopa od normale.

Prečenje Kamniško-Savinjskih Alp sem po Velikem Rogatcu nadaljeval s krogom nad Ljubnim in povezal vrhove Boskovec, Smrekovec, Komen in Travnik. Preden pa sem lahko nadaljeval prečenje, sem moral zaključiti prvi dan. Kljub pozni uri sem bil na Mozirski koči na Golteh deležen odlične postrežbe. Iz izkušenj lahko povem, da si obiskovalec gora po celodnevem gibanju želi le tri stvari – hrano, vodo za umivanje in posteljo. S prvo napolnim porabljenе rezerve, z drugo osvežim telo in s tretjo *resetiram* um. Tu bi rad dodal, da sem celotno prečenje Kamniško-Savinjskih Alp izvedel v lastni režiji in samooskrbi – brez družbe in pomoči, zato sem posledično opazil čudne poglede zaradi pripete čelade na nahrbtniku na mestih, kjer daleč naokrog ni zavarovanih poti.

V tujini takšne izzive zelo strogo ločujejo. Poznajo tri oblike, in sicer "z oskrbo" (ang. supported), "v samooskrbi" (ang. self-supported) in "brez oskrbe" (ang. unsupported). Za lažje razumevanje poglejmo prečenje Slovenske planinske poti (v nadaljevanju SPP) v enem zamahu. Vsi dosednji rekorderji na SPP so slednjo prečili "z oskrbo", saj so imeli zunanjo pomoč, na primer v obliki sotekačev, ki so jim pomagali nositi nahrbtnike, pripravljali hrano, žigosali knjižico, organizirali logistiko in drugo. Večina, ki se poda na SPP, jo izvede v "samooskrbi", saj uporabljajo planinske kočice za prehranjevanje in spanje. Brez oskrbe pa pomeni, da bi SPP prečil tako, da bi vse potrebno nosil s seboj od začetka do konca brez kakršne koli pomoči in zunanje oskrbe. Dovoljeno je samo to, da pridobivaš vodo iz vodnih izvirov. Po mojih podatkih takšen podvig še ni uspel nikomur.

Predem sem zares vklopil *reduktor* in se pognal na najvišji vrh planote Golte, Boskovec, sem se zaustavil pri spodmolu pod Javorco oziroma t. i. Janezovem bivaku. Kot zanimivost lahko napišem, da je Janezov "bivak" tretji najmlajši bivak v Kamniško-Savinjskih Alpah. Prvo mesto pripada bivaku pod severno steno Ojstrice, ki je bil postavljen v letu 2021, drugo mesto pa si delita Jamarski bivaku pod Velikim vrhom na Dleskovski planoti in Bivak pod Skuto, ki sta bila postavljena leta 2015.

Trasa do vznožja Velike Raduhe je bila ena sama poezija teka po enoslednici na mehki podlagi, ki je nastala z leti nalaganja iglic okrog rastočih iglavcev.

Osrednji del

Po Veliki Raduhi je sledil dolg spust v Luče, kjer sem na kosilu preučil možnosti prenočišča, zdaj že v osre-

Risba Nino Fijačko

Zlati macesni pod Raduho
Foto Franci Horvat

dnjem delu Kamniško-Savinjskih Alp. Načrtoval sem prenočevanje v zabojnikih na Korošici ob pogorelem Kocbekovem domu, ampak ker se je bližala nevihta, sem natakara v gostilni povprašal, ali ima mogoče telefonsko številko od kočice na planini Ravne. Naključje je hotelo, da sem drugo noč preživel prav tam, v zame najlepšem delu osrednjih Kamniško-Savinjskih Alp.

Na vrhu Mrzle gore
Foto Franci Horvat

V času določanja trase Kamniško-Savinjskih Alp sem imel dilemo, ali po Ficku vključiti k prečenju Kamniško-Savinjskih Alp še skupine Velike planine, Mrzle gore in Krofičko. Zaključil sem, da bi mi Velika planina in Krofička tako rekoč pokvarile "smiselnost" tako zastavljene poti, saj bi se moral vrniti po isti poti, kar mi ni najbolj dišalo. Zato sem Veliko planino in Krofičko izpustil in k prečenju raje dodal meni ljubše planine (npr. planino Polšak), vrhove (npr. Križevnik) in planinske poti (npr. po Kocbekovem grebenu na Malo Ojstrico). Več o tem, zakaj nisem dodal skupino Mrzle gore, sem zapisal v *Planinskem vestniku* iz leta 2017 (številka 4), kjer sem opisal prečenje slovenskih Karavank.⁸

Na tem območju sem prav tako že pred nekaj leti določil krog, ki sem ga poimenoval *Jesenski krog*, saj ga vedno obiščem v času, ko žarijo macesni. Trasa kroga na začetku vodi po izjemno lepo speljani lovski poti nad kmetijo Sedelšak do prečudovite razgledne točke na planini Ravne in naprej do planine Polšak ter se od Križevnika priključi na grebensko pot do Planjave.

Po kosilu, ki sem si ga privoščil na Kamniškem sedlu, je sledilo prečenje vseh glavnih vrhov osrednjih Kamniško-Savinjskih Alp do Cojzove koče, kjer sem v sončnem zahodu zaključil tretji dan. Da pa ne bom vedno opeval gostoljubje v planinskih kočah, moram povedati, da to ni bilo prvič, da sem bil na tej planinski koči deležen neprijazne postrežbe. Od stvari, ki prijajo po celodnevem gibanju, sem bil deležen "le" hrane. A še ta se je drugo jutro, po neprespani noči, izjalovila. Na Kalski gori sem si namreč ob pogledu na čudovit sončni vzhod želel za zajtrk privoščiti sendvič, ki sem si ga naročil v koči prejšnji večer. Ob pogledu nanj sem si mislil svoje in si na glas rekel, da si bom rajši privoščil konkretnější zajtrk v Rozki (planinskem domu na Gospincu) ter "sendvič" raje razdelil kavkam, ki so v pričakovanju veselo letale nad mano.

Na greben je posijalo močno poletno sonce in začelo segrevati ozračje. Pomislil sem, da bom tokrat še

deležen dežnih kapljic. Moram priznati, da mi vročina v času večdnevnega gibanja po gorah ne ustreza in najraje vidim na nebu sive oblake, ki zakrivajo sinje modro nebo in žgoče sonce. Po Velikem Zvohu sem se spusti proti Rozki in že od daleč videl novo "prevleko" planinskega doma. V nekdanjem domu, zdaj hotelu Rozka, ki je vzdevek podedoval po oskrbnici Rozaliji Ceferin - Rozki, sem izvedel, da ga je leta 2016 zajel požar in so ga morali v celoti prenoviti. Že drugič. Ob tem sem pomislil na številne požare, za katere vem, da so v zadnjih desetih letih, odkar redno obiskujem gore, uničili slovenske planinske kočice v Kamniško-Savinjskih Alpah. Našel sem štiri, poleg že omenjene Rozke še Frischaufov dom na Okrešlju ter Kocbekov dom na Korošici in Mozirska koča na Golteh. Drago Dretnik⁹ v predstavitvi iz leta 2018 navaja, da so v zadnjih 40 letih zgorele štiri slovenske kočice, s čimer se ne strinjam. Po pregledu sem ugotovil, da je bilo požarov več, in sicer je leta 1999 zgorel Planinski dom na Zelenici, leta 2005 Planinski dom Pristava in leta 2010 Planinski dom na Pikovem. Vseh skupaj torej šest. Za Kocbekov dom na Korošici lahko samo upamo, da obnovitev ne bo tako trajala tako dolgo, kot je trajala obnovitev Planinskega doma na Zelenici – dolgih dvanajst let.

V hotelu Rozka sem bil deležen prave pogostitve – samopostrežni zajtrk, pripravljen za obiskovalce hotela. Z natakarnjem sva se začela pogovarjati. Beseda je dala besedo in že sem imel rezerviran termin za glavni poletni dopust. Po obilnem zajtrku je sledil spust v Spodnjo Kokro. Kot markacista me vedno zmoti srečanje s kolesarji, ki uporabljajo planinsko pot za spuste v dolino in posledično uničujejo slovensko planinsko dediščino. Menim, da je za to delno kriva tudi turnokolesarska pot, ki je kljub pravilom speljana po planinskih poteh oziroma blizu le-teh.

Gorenjski del

V Spodnji Kokri sem si prav tako predhodno strasil krog, ki je povezoval vrhove od Javorniškega vrha čez Srednji vrh vse do Storžiča. Na tem delu poti je

udarila poletna vročina in posledično je sledilo ohlajanje telesa ob vsakem vodnem izviru, ki jih na srečo ni manjkalo. Pri Domu Čemšenik sem dobi sporočilo od kolega, da bo Solčavo zajela nevihta. Res sem na severu kmalu zaslišal grmenje. Vendar se je kolegova vremenska napoved razširila. Na Srednjem vrhu, ki se mi zdi poleg Storžiča najlepša gora v celotnih Kamniško-Savinjskih Alpah, me je dobila močna nevihta. Na vrhu sem na hitro odtisnil žig v dnevnik, ki sem si ga pripravil za prečenje Kamniško-Savinjskih Alp, in naredil fotografijo na novo postavljenega razpela ter nadaljeval proti Malemu Grintovcu.

Nevihta mi je po eni strani ustrezala, saj je ohlajala moje pregreto telo, po drugi strani pa me je prisilila, da sem moral po Bašeljskem vrhu zapustiti načrtovano traso in se spustiti do Koče na Kališču.

Na tem mestu moram pohvaliti markaciste različnih planinskih društev, da so planinske poti na celotni trasi Kamniško-Savinjskih Alp odlično označene s Knafelčevo markacijo in planinskimi tablami ter zavarovane s klini in jeklenicami. Edine težave na celotnem prečenju Kamniško-Savinjskih Alp sem imel na treh mestih, in sicer pri spustu v Ljubno ter pri začetnem in vmesnem vzponu iz Luč proti planini Ravne. V obeh primerih sem zaradi zaraščenosti (poseka in posledično trni, koprive ipd.) izgubil ogromno časa in energije, saj sem moral poseko obkrožiti, da sem prišel nazaj na planinsko pot. Če ne bi bilo poseke, bi jo prečil v manj kot minuti. Posledično imam na rokah in nogah že zaceljene spomine v obliki brazgotin.

Po vstopu v kočo in pozdravu sem opazil, da nisem bil edini, ki je poiskal zatočišče pred nevihto. V kotu je sedela skupinica treh, ki so v angleščini na veliko razpravljali o svojih planinskih doživetjih v slovenskem in tujem gorskem svetu. Naročil sem hrano in pijačo, se preoblekel ter začel urejati nahrbtnik, ki sem ga v ihti pred nevihto v celoti razmetal, da sem našel na dnu vetrovko in nepremočljivo prevleko. Kmalu sem ugotovil, da skupinico sestavljajo domačinka, ki je zelo dobro govorila angleško, in dva tujca. Prislju-

škoval sem in sočustvoval z njo, ko jima je poskušala razložiti avtentično slovensko hrano, kot so ajdovi žganci, v angleščini. Tujca sta nato odšla in ostala sva sama. Domačinka in oskrbnica sta me v angleščini vprašali, ali "delam SPP" in bili presenečeni, ko sem jima odgovoril v slovenščini. Mislili sta namreč, da poznam le nekaj slovenskih besed, saj me zaradi moje temnejše poti velikokrat imajo za tujca. V tistem trenutku me je prešinila misel, ali sta se mogoče počutili kot mladi Prežihov Voranc v črtici *Dobro jutro*, ki se med pašnjo živine ni mogel odločiti, kako pozdraviti mimoidočega. Na koncu ga je pozdravil v nemškem jeziku, mimoidoči pa mu je odzdravil v slovenščini in takrat si je mladi Voranc obljubil, da na slovenskem območju nikoli več ne bo pozdravljal v tujem jeziku. Po kosilu sem se poslovil in v rahlem dežju začel osvajat Storžič ter Tolsti vrh. Moj korak se je zaustavil v Planinskem domu na Kriški gori, kjer sem zaključil tretji dan prečenja Kamniško-Savinjskih Alp. Moram priznati, da sem po zaključenem prečenju Kamniško-Savinjskih Alp redno sodeloval v akciji Naj planinska kočica 2020 in z oddanimi glasovi pripomogel, da je Koča na Kriški gori postala zmagovalka v kategoriji visokogorskih planinskih postojank. Ker sem imel dovolj planinskih obar, mi je oskrbnik ponudil gorenjski krožnik, ki sem ga z veseljem sprejel. Po zelo okusni hrani sem se pripravil za naslednji dan. Ker še nisem bil zaspan, sem si naročil sirove/skutine štruklje, ki jih uvrščam med tri najboljše, kar sem jih kdaj poskusil. Najboljše štruklje sem jedel med dopustom na Krvavcu pri Rozkinih sosedih, pri turistični kmetiji Vižencar na Kriški planini. Bili so podobnega okusa kot tisti, ki jih strežejo v Planinski koči na Kofcah in jih lahko po novem kupite tudi v središču Ljubljane. Zadnji dan prečenja Kamniško-Savinjskih Alp je bil v primerjavi s prejšnjimi krajši glede na opravljene kilometre in višinske metre, ampak izjemno vroč. Po vrhu Dobrče sem se zaustavil v Planinski koči na Dobrči in si privoščil pravi planinski zajtrk ter premišljeval, po kateri smeri naj nadaljujem prečenje Kamniško-Savinjskih Alp. Imel sem dve možnosti.

Večer pod Stolom
Foto Luka Ovčar

Marija Mojca
Peternel

Odločil sem se za spust v Begunje na Gorenjskem. Tukaj sem naredil napako, ki sem jo dojel šele doma. Nadaljevati bi moral proti planini Prevala, saj je tam, pod najlepšo slovensko goro, Begunjsčico, stičišče Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank. Od tam bi se nato moral spustiti v dolino Drage in nadaljevati po poti, ki pelje mimo gradu Kamen do nekdanjega smučišča Krpin.

Po osvojenem hribu s cerkvico sv. Petra nad Begunjami, ki jo opeva v pesmi *Na Gori je pa cerkvica* oziroma *Pri Gorjaku* legenda narodne zabavne glasbe Slavko Avsenik, je sledil zadnji tisočak na samem prečenju Kamniško-Savinjskih Alp, in to je bil Smokuški vrh. Prečenje Kamniško-Savinjskih Alp sem nadaljeval po grebenu Peči (Brezniških Peči), ki ga tudi domačini nepravilno uvrščajo med Karavanke.

Da je bil tisti dan res vroč, sem na zadnjem vrhu grebena Peči, na 863 metrov visokem Malem vrhu, v senci nameril 30 °C. Zato mi ni preostalo nič drugega, kot da sem po spustu z zadnjega vrha s skokom v jezero Završnica zaključil svoje štiridnevno potovanje po Kamniško-Savinjskih Alpah. Sledil je še kratek tek po regionalni cesti mimo Most pri Žirovnici do železniške postaje v Žirovnici.

Na železniški postaji sem med čakanjem na vlak opazoval iz drugih časov zbledelo usmerjevalno planinsko tablo z napisom "Valvazorjev dom 3h" in premišljeval, kako priročno bi bilo, da bi tudi na štajerskem koncu imeli železniško proggo, ki bi nas pripeljala do vznožja gora. Z vstopom na vlak sem tako zaključil svoje 240 km dolgo prečenje Kamniško-Savinjskih Alp.

Na poti v realnost sem se z enim očesom že spogledoval z Julijskimi Alpami. Leta 2016 sem prečil slovenske Karavanke, leta 2020 Kamniško-Savinjske Alpe, v bližnji prihodnosti pa sledi prečenje Julijskih Alp. Trasa je okvirno že začrtana, ampak do takrat me čaka še obilo raziskovanja terena in raznolike literature. ●

Literatura:

- ¹ Fran Kocbek: *Vodnik po kočah Savinjskih Alp*. Goričar & Leskovšek, 1926.
- ² Peter Ficko: *Kamniške in Savinjske Alpe*: planinski vodnik. Planinska založba, 1973.
- ³ Peter Ficko: *Kamniške in Savinjske Alpe*: planinski vodnik. Planinska založba, 1977.
- ⁴ Peter Ficko: *Kamniške in Savinjske Alpe*: planinski vodnik. Planinska založba, 1982.
- ⁵ Peter Ficko: *Kamniške in Savinjske Alpe*: planinski vodnik. Planinska založba, 1988.
- ⁶ Andrej Stritar: *Kamniško-Savinjske Alpe*. Sidarta, 2003.
- ⁷ Vladimir Habjan, Jože Drab, Andraž Poljanec, Andrej Stritar: *Kamniško-Savinjske Alpe*: planinski vodnik. Planinska zveza Slovenije, 2004.
- ⁸ Nino Fijačko: S Štajerskega čez Koroško na Gorenjsko Prečenje slovenskih Karavank. *Planinski vestnik* št. 4, 2017, str. 46–49.
- ⁹ Drago Dretnik. Varstvo pred požarom na planinskih kočah (PowerPoint predstavitev). Planinska zveza Slovenije. https://www.pzs.si/javno/gk/Zbor_gospodarjev/2018/Po%C5%BEarna%20varnost%20na%20planinskih%20ko%C4%8Dah%202018.pdf

Varstvo Alp!

Na prvi pogled se naslov prispevka v zgodovinski rubriki morda zdi nekoliko neprimeren, saj gre vendarle za aktualno, če že ne akutno temo sodobnega sveta. V luči podnebnih sprememb je gotovo že vsakomur jasno, da so potrebni premiki v ravnanju in razmišljanju ljudi, tudi sodobnih obiskovalcev gora, sploh če vemo, da so obiski slovenskega vzpetega sveta iz leta v leto množičnejši.

Skrb za naravo in pozivi v tej smeri niso novotarija sodobne družbe. Že v zgodnjih številkah *Planinskega vestnika* najdemo konkretne pozive po obzirnem ravnanju z naravo. Oktobra 1895 je tako zaslediti klic razumnemu turistu, ki naj med drugim ima na umu svoje dolžnosti in naj v planinah ravna tako, da ne uničuje narave. Poziv z naslovom, ki smo si ga za članek izposodili iz *Laibacher Zeitung*, je prav tako izšel leta 1895 pred začetkom turistične sezone. Gre za objavo v osrednjem nemškem časopisu takratnega slovenskega prostora, ki je bil namenjen predvsem meščanom in ga večinoma niso brali na podeželju. A če vemo, da so takratni *turisti* bili večinoma iz vrst meščanstva, ki so za to prostočasno dejavnost imeli poleg zanimanja in časa tudi materialne možnosti, je dopis naslavljal pravo ciljno skupino.

Povod za pisanje so bile vedno pogostejše pripombe članov nemško-avstrijskega planinskega društva o slabem stanju vzpetega sveta, ki so mu botrovali vse številčnejši in neozaveščeni obiskovalci. Množično razbijanje praznih steklenic je povzročilo, da so bili zelo obiskani gorski vrhovi in njihova okolica tlakovani s črepinjami. Podobno je bilo na počivališčih ob poteh, kjer je bilo komaj najti košček tal, ki ni bil preplaten s črepinjami. Društvo je ugotavljalo, da je bil to pogosto tudi razlog poškodb. Zavedali so se, da bodo ob nespremenjenem ravnanju v prihodnje tovrstne poškodbe še pogostejše. Druga težava so bili ostanki *provianta* – hrane: številne prazne pločevinke, ribje konzerve, odpadni papir, jajčne lupine in razni olupki. Z namenom osveščanja je društvo s tem